

I Maj måned 1983, altså for ca. 30 år siden, fløj ørnen igen over Nybøl!

Stedet hvor ørnen flyver, er over Galgebakken. Først var her henrettelsesplads, med første henrettelse 1425 og sidste 1763. Da preusserne manglede en plads hvor de kunne begrave deres døde efter stormen på Dybbøl Banke 1864, tog de en fjerdedel af galgepladsen til indviet gravplads. De er hovedsagelig døde menige tyske og danske soldater, der den 18 april 1864 om aftenen blev indleveret i Stenderup på den gamle skole. Lazarettet der var en afdeling af lazarettet på Nybøl Skole. Her oprettede Johannitterordenen en modtageafdeling for officerer, almindelige menige henvistes til Stenderup. Efter stormen den 18. april 1864, blev døde officerer fragtet hjem til begravelse her og menige blev puttet i jorden, enten hvor de døde eller i nærheden af det lazaret hvor de blev fragtet til. Der var mange lazaretter i området: Broager, Sandbjerg Slot, Rinkenæs, V. Sottrup og mange andre steder. Johannitterordenen havde oprettet større hospitaler i Flensborg, hvor især officerer blev indlagt efter den første behandling i Nybøl gamle skole.

Franziskushospitalet , hvor mange sønderjyder bliver behandlet for kræft, blev oprettet af Johannitterordenen til behandling af preussiske og danske officerer.

I maj 1945 blev ørnen på det tyske mindesmærke på Galgebakken i Nybøl brækket ned og forsvandt. Det skete i hadbølgen mod alt tysk, og siden har mindesmærket fra 1864 for 69 faldne tyske soldater kun haft kanonkuglen øverst på søjlen, hvorpå ørnen sad fast. Men nu kommer ørnen på plads igen. To ældre nøflinge har nemlig ved hjælp af en minesøger fundet ørnen, efter at den har været væk i 38 år. Ørnen var gravet næsten en meter ned i jorden på området hvor mindesmærket er. Området har også en mindesten for danske soldater, der faldt i 1864.

Det var Lars Kliver og Chr. Petersen, der fandt ørnen. — Jørgen Dall, afdød graver ved Nybøl Kirke,

Ejner Michelsen med den tyske ørn, der er ved at blive sat sammen hos smedemesteren i Nybøl.

Tysk ørn begravet i 38 år

fortalte mig lige efter krigen, at han havde gravet ørnen ned ved mindesmærket, efter at den var blevet revet ned. Det kom jeg i tanke om for nylig, da jeg faldt i snak med andre ældre, og hvor vi hver især havde forskellige historier om, hvor ørnen var blevet af. Nogen sagde, den lå på loftet i kirken, andre, at den lå på kommunekontoret, og der var andre rygter om, hvor ørnen var havnet. Det fik os til at gå i gang med at undersøge, om det graveren havde fortalt mig var rigtigt, siger Lars Kliver. Og det var det altså. Efter flere timers søgen, hvor Chr. Petersen og han næsten havde opgivet at finde den, havde de heldet med sig. Inden da havde et gammel ko tøjr, sten med mineraler og andet givet udslag på minesøgeren, men i et hjørne under nogle træer fandt de først en vinge af ørnen og derpå resten af den store fugl fremstillet i zink. Det var næsten som at gå på skattejagt, da vi ledte.

Det var meget spændende, konstaterer Lars Kliver. De to dele, ørnen blev fundet i, samt kanonkuglen fra toppen af mindesmærket, er nu hos smedemester Chr. Michelsen i Nybøl, hvor ørnen allerede er sat sammen. Den skal nu monteres på kanonkuglen. — Jeg har talt med oberstløjtnant K.U. Madsen fra Sønderborg Kaserne, og der bliver på mindesmærket igen, siger :sandsynligvis en lille højtidelighed, når ørnen kommer på plads — Vi vil gerne have, at danske mindesmærker i udlandet, eksempelvis i Tyskland bliver behandlet ordentligt. Derfor skal vi også behandle udenlandske mindesmærker pænt. Vi skal vise respekt for andres mindesmærker, og derfor skal ørnen på plads.

Den symboliserer jo ikke nazismen, men udgør en del af mindesmærket over faldne soldater. Soldater, der kan være faldet for kugler, affyret af min egen morfar.

mik

Monument på Galgebakken. Festlighed i anledning af 25 års mindedagen for slaget på Dybbøl Banke ved det præsiske monument på Galgebakken i Nybøl. Den gamle herre med hvidt hår, der vender ryggen til, er pastor emer. Georg Christensen. (Weitlings private Arkiv). (30)